

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดำรง จังหวัดสงขลา ภายใต้นโยบาย สะอาด ปลอดภัย เป็นธรรม ยั่งยืน รักษาสิ่งแวดล้อม

Ways to Manage Community Tourism in Ko Yai Subdistrict, Krasae Sin District, Songkhla Province Under the Policy of Safety, Fairness, Cleanliness, Sustainability, and Environmental Protection

ชเนศ ยุคันทวานิชชัย¹

Tanate Yukuntawanitchai¹

Received: 3 July 2023

Revised: 7 February 2024

Accepted: 12 February 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดำรง จังหวัดสงขลา ภายใต้นโยบาย สะอาด ปลอดภัย เป็นธรรม ยั่งยืน รักษาสิ่งแวดล้อม วิจัยดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 1 และ 2 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง กลุ่มที่ 3 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก ส่วนการตรวจสอบข้อมูลใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการสรุปความของเนื้อหา (Summative Content Analysis) เพื่อสรุปเป็นผลการวิจัย 5 ด้าน ซึ่งพบว่า “ด้านความสะอาด” ควรส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน ดูแลรักษาความสะอาดพื้นที่ที่กำหนดเป็นเครื่องมือร่วมกัน “ด้านความปลอดภัย” ควรฝึกทางด้านความปลอดภัย ส่งเสริม ขวัญและกำลังใจการทำงานของ อาสาสมัครหมู่บ้านให้สามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยว โดยชุมชน “ด้านความเป็นธรรม” ควรสนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมลงทุนในชุมชน และมีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม ลงสู่ชุมชน “ด้านความยั่งยืน” ควรมีการพัฒนาการคมนาคม สร้างจิตสำนึกที่เข้าใจวิถีชีวิตและวัฒนธรรม มีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลชุมชน และ “ด้านรักษาสภาพแวดล้อม” มีการถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากนักสื่อความหมายท้องถิ่น เพื่อดึงดูด ความสนใจให้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ตระหนักถึงคุณค่าของการรักษาสภาพแวดล้อม

คำสำคัญ: แนวทางการจัดการ, การท่องเที่ยวโดยชุมชน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
โทรศัพท์ 0933321210 E-mail 0933321210.ss@gmail.com

¹ Assistant professor, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University,
Tel. 0933321210 E-mail 0933321210.ss@gmail.com

Abstract

The purpose of this research was to study ways to manage community tourism in Ko Yai Subdistrict, Krasae Sin District, Songkhla Province under the policies of safety, fairness, cleanliness, sustainability, and environmental protection. In this study, a qualitative research methodology was employed with data being collected via in-depth interviews. Purposive sampling was used for Group 1 and Group 2 participants while convenience sampling was applied for those in Group 3. A summative content analysis approach was employed to summarize the research results which could be classified into five dimensions. For “Cleanliness”, it was recommended that co-operative learning in the community on keeping the area clean should be done via a co-creation method. For “Safety”, regulations should be established as well as enhancing work morale among village volunteers by associating with community tourism. Regarding “Fairness”, private sectors should be encouraged to invest in the community with fair benefit distribution for “Sustainability”, it was recommended that transportation should be improved while raising awareness and understanding of the local community’s way of life and culture, as well as publicizing community information. Lastly for “Environmental Protection”, knowledge and local wisdom should be passed on by the local informants in order to arouse public interest in joining activities and raise awareness of the value of environmental protection.

Keywords: Management Strategies, Community Tourism

บทนำ

ในงานวิจัยของ Paramati, Alam & Chen (2016, p. 713) กล่าวว่า ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวอยากมาพักผ่อนและสัมผัสวิถีชีวิตวิถีชุมชน โดยข้อสรุปนี้มีได้เอนเอียงเห็นต่างจากงานประพันธ์ของสำนักคิดอื่นที่ปรากฏในทำนองเดียวกันว่า ในหลายพื้นที่ในประเทศไทยยังต้องมีการพัฒนาพื้นที่ในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ยั่งยืน ในทางตรงกันข้าม อุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ผ่านมาถึงจะได้รับผลกระทบจาก กลไกทางด้านเศรษฐกิจก็ตาม แต่ผลพวงของการเปลี่ยนแปลงนี้ ยังเป็นข้อถกเถียงหนึ่งที่ยังกล่าวต่อไป ได้ว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังคงมีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ตาม

แผน ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ได้มีการกำหนด ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุล และพัฒนาระบบการบริหาร

จัดการภาครัฐให้มีเมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาคที่ได้รับ การพัฒนาให้เป็นเมืองนำอยู่และปลอดภัยควบคู่กับ ความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อประสิทธิภาพในการทำงานและการกำกับดูแล (National Strategy, 2017) อย่างไรก็ตามในแนวทางเดียวกันนี้ รัฐบาลไทย ได้ให้ความสำคัญและสนับสนุนคนในชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนของตนเอง มากขึ้น ดังเห็นได้จากการริเริ่มทำ “แผนยุทธศาสตร์ การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนใน พ.ศ. 2559 - 2563 (CBT Thailand)” ซึ่งถือเป็นแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ฉบับแรกของ

ประเทศไทยที่มุ่งเน้นการพัฒนาในระดับ ชุมชน เป็นหลักเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไปสู่เศรษฐกิจฐานรากแก่คนในชุมชน ให้มีส่วนร่วมและเป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง

นอกจากนั้นแล้วยังสอดคล้องกับการท่องเที่ยวตามแนวทางโมเดลเศรษฐกิจสูงการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือ BCG Economy Model ประกอบด้วยหลักสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ที่ให้ความสำคัญกับ “การท่องเที่ยวคุณภาพสูงและยั่งยืน” ด้วยการประยุกต์ใช้ Happy Model ที่ชูอัตลักษณ์ของแต่ละ พื้นที่ด้วยสินค้าและบริการประกอบกับการใช้หลักเศรษฐกิจหมุนเวียนและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์รวมถึงการนำจุดเด่นของแต่ละพื้นที่ที่ท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับจุดแข็งของประเทศ (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565) กิจกรรมการท่องเที่ยวเหล่านี้ นับเป็นสิ่งที่ชุมชนได้ใช้เป็นสื่อเชื่อมโยงให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสสัมผัสและเรียนรู้ผ่านประสบการณ์อย่างสร้างสรรค์ (Juma & Khademi- Vidra, 2019, p. 4733) อันเป็น รูปแบบการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมของชุมชน โดยใช้ความเป็นเจ้าของ และผลประโยชน์ร่วมกัน มีการนำเสนอของดีชุมชนและความภาคภูมิใจผ่านการนำเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว (Lucchetti & Font, 2013, p. 19)

ด้วยเหตุนี้เองรัฐบาลจึงเล็งเห็นถึงการกระจายรายได้ของการท่องเที่ยวไปสู่ชาวบ้านโดยตรงจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน จนกระทั่งการเกิดโครงการ Amazing Thailand Go Local ท่องเที่ยวท้องถิ่นไทย ชุมชนเติบโต เมืองไทยเติบโต (ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก, 2562) ขณะเดียวกันสถานการณ์ของ

ประเทศไทย จะหลุดจากความเสี่ยงของโรคระบาดที่มีความรุนแรงแล้วก็ตาม แต่วิกฤตเศรษฐกิจและการเมืองที่ขาดเสถียรภาพการเมืองที่ขาดเสถียรภาพ รวมถึงมลภาวะทางอากาศที่เริ่มส่งผลกระทบต่อสุขภาพ การท่องเที่ยวและความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างกว้างขวางขณะเดียวกันหากขาดความร่วมมือระหว่างชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว ชุมชน ชุมชนจะได้รับผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวอีกมากมาย เช่น การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรการท่องเที่ยว ทั้งชายฝั่งนี้ยังรวมถึงกลุ่มควันบริเวณเกาะสุมาตรา และกาลิมันตัน (เกาะบอร์เนียว) ได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กระทั่ง พบปริมาณฝุ่นละออง PM 2.5 เฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่มี ผลกระทบต่อสุขภาพ กระทั่งกลายเป็นประเด็นที่ก่อให้เกิดข้อสงสัย ข้อถกเถียง และเรียกเสียงวิพากษ์ วิจารณ์แก่ ภาครัฐ และเอกชน ในท้องที่อย่างต่อเนื่อง (กระทรวง การท่องเที่ยว และกีฬา, 2562) ปัญหาเหล่านี้ ได้เกิดขึ้น ในพื้นที่ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา อันส่งผลถึงความปลอดภัยและการให้ ความเป็นธรรมของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวเป็น อย่างมาก (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะใหญ่, 2563) จากสภาพการณ์ข้างต้น ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงต้องริบเร่งหามาตรการในการรับมือและแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในหลายพื้นที่

สำหรับประเด็นที่เป็นสาระสำคัญที่ต้องมีโครงการ วิจัยแนวทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา ภายใต้ นโยบาย สะอาด ปลอดภัย เป็นธรรม ยั่งยืน รักษาสิ่งแวดล้อม มีประถมเหตุอันเกิดจากที่ ผู้วิจัยทราบถึงปัญหาของชุมชน ในพื้นที่การศึกษา ผู้วิจัยจึงได้ลงพื้นที่จัดประชุมกลุ่มย่อย โดยได้รับความอนุเคราะห์กับกลุ่มภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยว จังหวัดสงขลาสองกลุ่มเป็นผู้ให้ข้อมูลในเบื้องต้น

โดย กลุ่มแรก ผู้วิจัยได้หารือในประเด็นการ
ค้นหาพื้นที่อันมี ศักยภาพสามารถส่งเสริมให้เป็น
แหล่งท่องเที่ยวชุมชนได้ ผู้ให้ข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่
1. รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา 2. ผู้อำนวยการ
การท่องเที่ยวและการกีฬาจังหวัดสงขลา 3. ผู้อำนวยการ
พาณิชย์จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้ให้ข้อมูล ทุกท่าน
ในกลุ่มที่หนึ่งมีความเห็นสอดคล้องกันที่ต้องการ
ให้ผู้วิจัยได้จัดทำโครงการวิจัยในพื้นที่ตำบล
เกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา เนื่องจาก
เป็นพื้นที่ อันมีพร้อมทั้งทรัพยากรธรรมชาติ ลักษณะ
ภูมิประเทศ ประเพณีวัฒนธรรม และภูมิปัญญา
ท้องถิ่น และกลุ่มที่สอง

ผู้วิจัยได้ข้อหาหรือว่า ชุมชนเกาะใหญ่
ต้องการทราบข้อมูล จากการทำวิจัยในประเด็น
ใดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบล
เกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ ผู้ให้ข้อมูล เบื้องต้น
ได้แก่ 1. นายกองดีการบริหารส่วนตำบลเกาะใหญ่
2. หัวหน้าพัฒนาชุมชนอำเภอกระแสดินธุ์ 3. หัวหน้า
สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะใหญ่
4. เจ้าอาวาสวัดเกาะใหญ่ 5. ประธานชมรมการ
ท่องเที่ยว ตำบลเกาะใหญ่ 6. ตัวแทนกำนันผู้ใหญ่บ้าน
อำเภอกระแสดินธุ์ และ 7. เลขานุการประธานชมรม
การท่องเที่ยวตำบล เกาะใหญ่ พบว่า ผู้ให้ข้อมูล
ทุกท่านในกลุ่มที่สอง มีความเห็นสอดคล้องกันคือ
ต้องการให้มีแนวทาง การจัดการท่องเที่ยวโดย
ชุมชนตำบลเกาะใหญ่ อำเภอ กระแสดินธุ์ จังหวัด
สงขลา ภายใต้นโยบายสะอาด ปลอดภัย เป็นธรรม
ยั่งยืน รับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจาก เป็นพื้นที่ที่มี
ความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ มีระบบ เศรษฐกิจ
ที่เน้นการเกษตร การประมง และการปศุสัตว์
รวมถึงมีทุนวัฒนธรรม ประเพณี และ ภูมิปัญญา
ท้องถิ่น มายาวนาน

จากนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนด ชื่อโครงการ
วิจัย และ โครงร่างการวิจัยขั้นสุดท้ายให้สอดคล้อง
กับความต้องการ ของชุมชนเกาะใหญ่ คือ โครงการ

วิจัย : แนวทางการจัดการ ท่องเที่ยว โดยชุมชน
ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา
ภายใต้ นโยบาย สะอาด ปลอดภัย เป็นธรรม ยั่งยืน
รับผิดชอบต่อสังคม เมื่อได้ประเด็นในการศึกษาแล้ว
ผู้วิจัยได้ส่งมอบโครงร่างการวิจัยให้กับผู้ให้ข้อมูล
หลัก ทั้งสองกลุ่มพิจารณา ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักทุก
ท่านเห็นด้วย กับโครงการวิจัยนี้

นอกจากนั้นแล้วการจัดทำโครงการ
วิจัยฉบับนี้ มีสาระสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ผู้
วิจัยพยายามสำรวจ ผลการวิจัยและเอกสารทาง
วิชาการที่เกี่ยวข้องและ ยังไม่พบว่ามีการศึกษา
เกี่ยวกับแนวทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน
ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา
ไว้โดยตรง การศึกษาในปัจจุบันที่มีอยู่เป็นการ
ศึกษา ในแง่มุมอื่น ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยว
กับการบริหารงาน ของท้องถิ่นเป็นสำคัญ เช่น
การพัฒนาโครงสร้างการพัฒนา ในองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม (เสรี
วรพงษ์, 2558) เป็นต้น จึงเห็นได้ว่าวรรณกรรม
และผลงานทางวิชาการที่ผ่านมายังคงมีช่องว่างของ
การศึกษาที่เกี่ยวกับแนวทางการจัดการท่องเที่ยว
โดยชุมชนในจังหวัดสงขลาอีกมาก ผู้วิจัยคาดหวังว่า
งานชิ้นนี้จะเป็นทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหา และ
การปกครองท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลทำให้กระบวนการ
กระจายรายได้ของการท่องเที่ยวไปสู่ชาวบ้านโดยตรง
จากการท่องเที่ยวชุมชน กระทั่งเป็นผลให้เม็ดเงิน
จาก อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวลงไปสู่เศรษฐกิจ
ฐานราก ของประเทศได้ในท้ายที่สุด และจาก
หลักการและความสำคัญ ของปัญหา จึงได้ปรากฏ
วัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยว
โดย ชุมชน ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์
จังหวัดสงขลา ภายใต้ นโยบาย สะอาด ปลอดภัย
เป็นธรรม ยั่งยืน รับผิดชอบต่อสังคม

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) อาศัยกระบวนการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ระยะเวลาในการวิจัย วันที่ 1 มิถุนายน 2565 ถึง วันที่ 1 มิถุนายน 2566 ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

(ก) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือในการวิจัย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และการการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - Depth Interview) ประเภทไม่เป็นทางการด้วยคำถามปลายเปิดที่ไม่มีโครงสร้าง ไม่มีแบบฟอร์มจะ ใช้การสนทนาอย่างเป็นธรรมชาติ ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้ให้สัมภาษณ์มีอิสระในการตอบคำถาม แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ (สุวิมล ติรภานันท์, 2551) การสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ตามสถานการณ์ไม่มีการเรียงลำดับคำถามไว้แน่นอนตายตัว จะใช้การสนทนาอย่างเป็นธรรมชาติตามสถานการณ์ ที่เกิดขึ้น (ณรงค์ โพธิ์พฤษานันท์, 2556) ขณะที่คำถามหลัก ได้กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย เป็นแนวสัมภาษณ์ ได้แก่ แนวทางการจัดการท่องเที่ยว โดยชุมชนตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดิน จังหวัดสงขลา ภายใต้นโยบาย สะอาดปลอดภัย เป็นธรรม ยั่งยืน รักษาสิ่งแวดล้อม ควรมีแนวทางเช่นไร โดยใช้เป็นคำถามหลัก ในการสร้างบทสนทนาหากได้รับคำตอบในประเด็น ต่างๆ ครบถ้วนก็จะไม่มีการใช้คำถามเพิ่มเติม หากในการสัมภาษณ์ไม่สามารถได้คำตอบ จะมีคำถามเจาะลึกของ แต่ละประเด็นด้วยการสัมภาษณ์ซ้ำ (F. N. Kerlinger, and H. B. Lee, 2000)

(ข) ผู้ให้ข้อมูลหลัก

(1) ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Etikan, I., Musa, S. A., and Alkassim, R. S.,

2016)

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารส่วนราชการระดับท้องถิ่น จังหวัดที่รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายการท่องเที่ยวในพื้นที่การศึกษา ได้แก่ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา จำนวน 1 ท่าน ผู้อำนวยการพัฒนาชุมชนจังหวัดสงขลา จำนวน 1 ท่าน ผู้อำนวยการสำนักงานพาณิชย์ จังหวัด สงขลา จำนวน 1 ท่าน หรือผู้แทนในแต่ละตำแหน่ง (รวม 3 ท่าน)

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารส่วนราชการในท้องถิ่นและหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับที่การท่องเที่ยวในพื้นที่การศึกษา ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลเกาะใหญ่ จำนวน 1 ท่าน หัวหน้าพัฒนาชุมชน อำเภอกระแสดิน จำนวน 1 ท่าน เจ้าอาวาสวัดเกาะใหญ่ จำนวน 1 ท่าน ประธานชมรมการท่องเที่ยวตำบล เกาะใหญ่ จำนวน 1 ท่าน กำนันผู้ใหญ่บ้านเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดิน (รวมจำนวน 5 ท่าน) หรือผู้แทน ในแต่ละตำแหน่ง

(2) ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (ประสพชัย พสุนนท์, 2555) ได้แก่

กลุ่มที่ 3 ผู้ประกอบการธุรกิจที่เคยหรือเป็นคู่สัญญาและผู้มาใช้บริการที่มีความสัมพันธ์เป็นที่รู้จักว่าเป็นผู้มาใช้บริการอย่างสม่ำเสมอในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะใหญ่ และที่ว่าการอำเภอกระแสดิน ได้แก่ (ก.) ผู้ประกอบการธุรกิจที่เคยหรือเป็นคู่สัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะใหญ่ ที่ว่าการอำเภอ กระแสดินแห่งละ 1 ท่าน (รวม 2 ท่าน) (ข) ประชาชน ผู้มาใช้บริการองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะใหญ่ และ ที่ว่าการอำเภอกระแสดิน แห่งละ 1 ท่าน (รวม 2 ท่าน) (รวมจำนวน 4 ท่าน) หรือผู้แทนในแต่ละตำแหน่งที่มาติดต่อในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2565-2566

(3) เกณฑ์การคัดเลือกเข้าคัดออกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (ชาดา สืบหลินวงศ์, พรรณแฮม ไหสวริยะ, และสุธี พานิชกุล, 2551) ได้แก่ 1) เกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Inclusion criteria) 1.1 เป็นไป

ตามเกณฑ์การสุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจงและการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก 1.2 เป็นเพศชาย และหญิงในพื้นที่ทำวิจัย 1.3 มีอายุตั้งแต่ 20 - 60 ปี 1.4 อาศัยอยู่พื้นที่การวิจัยไม่น้อยกว่า 1 ปี 1.5 ยินยอม เข้าร่วมการวิจัย 2) เกณฑ์การคัดออกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Exclusion criteria) 2.1 ไม่สามารถให้ข้อมูลได้ใน ช่วง เวลาเก็บข้อมูล 2.2 ให้สัมภาษณ์ไม่ครบตาม ประเด็น ที่กำหนดไว้ 2.3 ไม่สมัครใจให้ข้อมูล

(ค) การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยมุ่งให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อการตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการ ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ด้วยวิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ตามแนวทางของ (สุรางค์ จันทวานิช, 2553) กล่าวคือ แหล่งเวลา ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ ผู้วิจัยทดสอบ สัมภาษณ์เชิงลึกต่างเวลาที่เคยนัดหมาย พบว่า ข้อมูลที่ได้รับ ไม่แตกต่างกัน แหล่งสถานที่ ถ้าข้อมูล ต่างสถานที่กัน จะเหมือนกันหรือไม่ผู้วิจัยทดสอบสัมภาษณ์เชิงลึกต่าง สถานที่ซึ่งเคยนัดหมาย พบว่า ข้อมูลที่ได้รับ ไม่แตกต่างกัน และแหล่งบุคคลถ้าเปลี่ยนผู้ สัมภาษณ์ เชิงลึกข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ ผู้วิจัยทดสอบเปลี่ยน โดยการผู้สัมภาษณ์เชิงลึกโดยให้ผู้ช่วยโครงการวิจัย สัมภาษณ์เชิงลึก ข้อมูลที่ได้รับ พบว่าไม่แตกต่างกัน

(ง) การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาโดยการสรุป ความของเนื้อหา (Summative Content Analysis) ตาม แนวคิดของ Hsieh & Shannon (2005) เป็นการ วิเคราะห์ เนื้อหาแบบสรุปความ (Summative Content Analysis) โดยการวิเคราะห์เนื้อหาความหมายที่ซ่อนเร้นอยู่ใน คำสัมภาษณ์และค้นหาความหมายที่อยู่ภายในคำสัมภาษณ์ที่มีความหมายเช่น เดียวหรือคล้ายคลึงกันแต่เป็นการใช้ คำอื่นเป็นคำ ทางเลือกแทน ผู้วิจัยลงรหัสคำหลักและ จำนวนของ

คำที่ใช้แทนของคำแต่ละคำที่ค้นพบ เป็นกลุ่ม และ จำแนกตามแต่ละกลุ่มคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล สำคัญทุกกลุ่ม จากนั้นผู้วิจัยกำหนดคำหรือประโยค ที่ง่าย ต่อการความเข้าใจเป็นรหัสกลุ่มคำสัมภาษณ์ ที่ผ่าน การรวบรวมคำหลักและคำที่ใช้แทนในแต่ละ ประเด็น ตามประเภทผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ผ่านการกลั่นกรองขั้นสุดท้ายแต่ละกลุ่ม เพื่อให้เห็นภาพ ปรากฏการณ์ที่ศึกษา อย่างเป็น องค์กรรวมตามประเภท และหมวดหมู่ในปรากฏการณ์ที่ค้นพบอันนำไปสู่การ เรียบเรียงระบบข้อมูลใหม่อีกครั้งและสรุปข้อค้นพบ ผ่านการเชื่อมโยงแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบ ในการศึกษาสำหรับการตอบวัตถุประสงค์ในรูปแบบ พรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษา

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบล เกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา ภายใต้ นโยบาย สะอาด ปลอดภัย เป็นธรรม ยั่งยืน รับผิดชอบต่อสังคม มีสาระ สำคัญดังนี้

1. ด้านความสะอาด

“ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน ดูแลรักษาความสะอาดพื้นที่โดยกำหนดเป็นเครื่องมือ ร่วมกัน” หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ ต้องส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน ของคนในชุมชนท้องถิ่นกับ ผู้มาเยือนคำนึงถึงการ ดูแลรักษาความสะอาดพื้นที่การใช้สอยสาธารณะ ให้ถูกสุขลักษณะอนามัย ซึ่งต้องกำหนดเป็น เครื่องมือร่วมกันในการพัฒนาชุมชน จากการมี ส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนในชุมชนมีการปรับปรุง ภูมิทัศน์ การกำจัดขยะมูลฝอย โดยคำนึงถึง อัตลักษณ์ของ ท้องถิ่น ด้วยการสร้างความร่วมมือ ระหว่างท้องถิ่น ใกล้เคียง

2. ด้านความปลอดภัย

“มีกติกาด้านความปลอดภัย ส่งเสริมขวัญ และกำลังใจการทำงานของอาสาสมัครหมู่บ้านให้

สามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชน” หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ ต้องมีนโยบาย ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนด้วยการมีกฎ หรือกติกาด้านความปลอดภัย ด้วยการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวส่งเสริมขวัญและกำลังใจ การทำงานของอาสาสมัครตำรวจบ้าน และอาสาสมัคร สาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน (อสม.) ซึ่งถือเป็นแนวร่วม ภาคประชาชน เพื่อผลักดันกลไกในการทำงานด้าน การท่องเที่ยวระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือนให้สามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชน

3. ด้านความเป็นธรรม

“สนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมลงทุนในชุมชน และมีกรกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรมลงสู่ชุมชน” หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ ต้องสร้างชุมชนให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คนในชุมชน และนักท่องเที่ยวต้องสนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมลงทุน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนมีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรมจากการมีส่วนร่วมของชุมชน และควรจัดตั้ง กองทุนของชุมชนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของชุมชนอย่างเหมาะสม

4. ด้านความยั่งยืน

“การพัฒนาการคมนาคมสร้างจิตสำนึกที่เข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรม มีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลชุมชน” หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ ต้องมีโครงการพัฒนาการคมนาคมสำหรับการเดินทาง มายังตำบลเกาะใหญ่ มีนโยบายสนับสนุนให้การอบรม และให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่สามารถสร้าง การรับรู้และความเข้าใจในวิถีชีวิตและ วัฒนธรรม สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ ทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน และควรมี การประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน เพื่อให้ นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

5. ด้านรักษาสีสิ่งแวดล้อม

“การถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากนักท่องเที่ยวสู่ความหมายท้องถิ่นเพื่อดึงดูดความสนใจ ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ตระหนักถึงคุณค่าของ การรักษาสีสิ่งแวดล้อม” หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ ต้องสามารถ ถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากนักท่องเที่ยว ความหมายท้องถิ่น รวมถึงมีคุณค่าท้องถิ่น ประชาชน ชาวบ้าน ศิลปิน มาเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวสร้าง แรงบันดาลใจ ที่ส่งเสริมการรักษาสีสิ่งแวดล้อมด้วยการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิด ประโยชน์ยาวนานและมีผลเสียหายน้อยที่สุด ตลอดจนการดึงดูดความสนใจในการเรียนรู้ ที่ เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้ นักท่องเที่ยวหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ตระหนัก ถึงคุณค่าของการรักษาสีสิ่งแวดล้อม

สรุปอภิปรายผล

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงาน ในระดับท้องถิ่นที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการผลักดัน แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน เนื่องจากเป็น องค์กรระดับ ฐานรากของสังคมที่มีความใกล้ชิด ชิดกับประชาชนมากที่สุด สามารถรับรู้ปัญหา ข้อจำกัดต่างๆ รวมถึงการแสวงหา แนวทาง สำหรับการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นได้ดีกว่า หน่วยงานอื่นๆ และบทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการจัดการและรักษาสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น ให้มีสภาพเป็นเมืองน่าอยู่ (Aun-ob and Prapasuchart, 2008 อ้างอิงใน ยุทธศักดิ์ สุภสร, 2563) แนวทางการจัดการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบล เกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา ภายใต้ นโยบาย สะอาด ปลอดภัย เป็นธรรม ยั่งยืน รักษา สิ่งแวดล้อม จึงถือเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อน การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ภาครัฐ ให้มีเมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาค ได้รับการพัฒนา ให้เป็นเมืองน่าอยู่และปลอดภัย

ที่สามารถตอบสนองต่อการดำรงชีวิตของคนในพื้นที่ มีการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง ตามมาตรฐานตาม แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ดังต่อไปนี้

1. ด้านความสะอาด

“ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนดูแลรักษาความสะอาดพื้นที่โดยกำหนดเป็นเครื่องมือร่วมกัน” หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ ต้องส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชนท้องถิ่น กับผู้มาเยือน คำนึงถึงการดูแลรักษาความสะอาดพื้นที่ การใช้สอยสาธารณะให้ถูกสุขลักษณะอนามัย ซึ่งต้อง กำหนดเป็นเครื่องมือร่วมกันในการพัฒนา ชุมชนจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน มีการปรับปรุง ภูมิทัศน์ การกำจัดขยะมูลฝอยโดย คำนึงถึงอัตลักษณ์ ของท้องถิ่นด้วยการสร้างความ ร่วมมือระหว่างท้องถิ่น ใกล้เคียง สอดคล้องกับผล การวิจัยของ Rout & Gupta (2017) พบว่ากลยุทธ์ การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านการพัฒนา ทรัพยากรของชุมชนที่มีสภาพทางภูมิศาสตร์ ที่ราบสูงภูเขา ภูมิภาค Jaunsar-BawarUttarakhand ประเทศอินเดีย ต้องมีแนวทางการพัฒนาการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน ผ่านการ กำหนดนโยบายที่ ให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้าน สาธารณูปโภค ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการ มีส่วน ร่วม ตั้งแต่การระบุปัญหาการสำรวจ การวิเคราะห์ ข้อมูลการลงมือปฏิบัติระหว่างผู้นำชุมชนสมาชิก และผู้คน ในชุมชน ดังการสะท้อนของ สุภาวิณี กิติ วินิต (2564, หน้า 31) พบว่า การสร้างเอกลักษณ์ เฉพาะตัวของท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็น การปรับปรุงภูมิทัศน์ ที่มีความสะอาด หรือการปรับพื้นที่ชุมชน ให้เป็น ระเบียบในท้องที่ ปัจจัยเหล่านี้ต้องกำหนดให้เป็น นโยบายจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนใน ชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาและ ยกกระตือรือร้นกิจกรรม การท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้

อย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นไป ทำนองเดียวกันกับผล การวิจัยของ อมาวสี อัมพันศิริรัตน์ และพิมพ์มล วงศ์ไชยา (2560) พบว่า การปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม ที่เกิดจากการสังเกตและทำความเข้าใจ กับ สิ่งที่เกิดขึ้น การสะท้อนความคิดเห็นร่วมกันนำไปสู่ การวางแผนดำเนินงานและลงมือปฏิบัติตามแผน

2. ด้านความปลอดภัย

“มีกติกาด้านความปลอดภัย ส่งเสริมขวัญ และกำลังใจการทำงานของอาสาสมัครหมู่บ้านให้ สามารถ เชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชน” หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ ต้องมีนโยบาย ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ภายในชุมชนด้วยการมีกฎ หรือกติกาด้านความ ปลอดภัยด้วยการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวส่งเสริมขวัญและกำลังใจ การ ทำงานของอาสาสมัครตำรวจบ้าน และอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสสม.) ซึ่งถือเป็น แนวร่วม ภาคประชาชนเพื่อผลักดันกลไกในการ ทำงานด้าน การท่องเที่ยวระหว่างชาวบ้านกับ ผู้มาเยือนให้สามารถ เชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดย ชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ จิราณีย์ พันมูล และประพันธ์ โพธิ์พลพรหม (2563) พบว่า การปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมต้องมีการค้นหา อัตลักษณ์ร่วมของสังคมพหุวัฒนธรรม มีการคัดสรร กิจกรรม ทางวัฒนธรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ร่วมและ การสร้างแนวทาง วัฒนธรรมการเคารพ กฎเกณฑ์ ในการอยู่ร่วมกันด้วยความ เต็มใจมีการส่งเสริมขวัญ และกำลังใจ รวมถึงการเห็นคุณค่า และยอมรับซึ่งกัน และกัน ดังการสะท้อนงานวิจัยของ อรรถพล ศิริเวชพันธ์ (2565 หน้า 101-110) พบว่า แนวทางการพัฒนาการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน อสสม. ต้องมีส่วนร่วมต่อการ ให้บริการนักท่องเที่ยวภายใต้กฎ หรือกติกาด้านความปลอดภัยในท้องที่มีการปรับนโยบาย การท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้สอดคล้อง กับชุมชน ซึ่งเป็นไปทำนองเดียวกันกับผลการวิจัย

ของ สรรเพชร เพียรจัด และ คณะ (2564) พบว่า การพัฒนา ช่องทางการตลาด การท่องเที่ยวควรเน้น กระบวนการ มีส่วนร่วม โดยจัดให้มีคณะกรรมการ บริหารจัดการนโยบาย ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ภายในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการจัดการ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านทัศนคติ ที่ดีด้าน การมีส่วนร่วมแก่เจ้าหน้าที่รัฐ รวมถึงอาสาสมัคร ชุมชนในพื้นที่

3. ด้านความเป็นธรรม

“สนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมลงทุนในชุมชน และมีกรกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรมลงสู่ชุมชน” หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในตำบลเกาะใหญ่ อำเภอ กระแสสินธุ์ ต้องสร้างชุมชนให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก แก่คนในชุมชน และนักท่องเที่ยวต้อง สนับสนุน ให้ภาคเอกชนร่วมลงทุน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในชุมชนมีการกระจาย ผลประโยชน์ ที่เป็นธรรมจากการมีส่วนร่วมของชุมชน และควร จัดตั้งกองทุนของชุมชนที่เอื้อประโยชน์ต่อ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Strydom, A. J., Mangope, D. & Henama, U. S. (2018) พบว่า ชุมชนควรสนับสนุน ให้ภาคเอกชนร่วมลงทุน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีโครงการอบรม ให้ความรู้เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการ ทั้งการให้ บริการและทักษะการสื่อสาร ซึ่งหน่วยงานภาครัฐ ต้องเอื้อเพื่อความเป็นอยู่อย่างเป็นธรรมต่อการ พัฒนา คุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ดังการ สะท้อนงานวิจัย ของ ชุดิกาญจน์ กันทะอุ (2560) พบว่า การดึงดูดใจ นักท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องมีพื้นที่อำนวยความสะดวก ให้แก่นักท่องเที่ยว และเป็นพื้นที่ที่มีความปลอดภัยคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการทำงานและได้รับการบริการอย่างทั่วถึง รวมถึงการได้รับความช่วยเหลืออย่างเป็นธรรม เสมอภาคจากหน่วยงานในชุมชน ซึ่งเป็นไป ทำนองเดียวกันกับผล การวิจัยของ พิชราภรณ์

จันทร์ชาฎ, กานต์มณี ไวยครุฑ และปรัชญพัชร วันอุทา (2565) พบว่า การท่องเที่ยว โดยชุมชน เชิงสร้างสรรค์ต้องดำเนินการจนได้รับมาตรฐาน ความปลอดภัยด้านสุขอนามัยต้องมีการยกระดับ ช่องทาง การสื่อสารการตลาดท่องเที่ยวและการ เสริมสร้างศักยภาพ ชุมชนต้นแบบด้านการบริหาร จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนและภาคีเครือข่ายเพื่อ สร้างมูลค่าและคุณค่าในเชิงเศรษฐกิจให้กับสมาชิก และประชาชนในชุมชน

4. ด้านความยั่งยืน

“การพัฒนาการคมนาคมสร้างจิตสำนึกที่ เข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมมีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลชุมชน”

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสสินธุ์ ต้องมีโครงการพัฒนาการ คมนาคมสำหรับการเดินทาง มายังตำบลเกาะ ใหญ่ มีนโยบายสนับสนุนให้การอบรม และให้ ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่ สามารถสร้างการรับรู้และความเข้าใจในวิถีชีวิตและ วัฒนธรรม สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งในส่วนของชาวบ้านและ ผู้มาเยือน และควรมีการ ประชาสัมพันธ์และให้ ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนเพื่อให้ นักท่องเที่ยว รู้จัก มากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ โสสิต แพงสร้อย (2561) พบว่า ทุกภาคส่วน ทั้งชุมชน ภาครัฐ และภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอก ชุมชน ควรมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน เพื่อ สร้างความรู้สึก ความเป็นเจ้าของกิจกรรมร่วมกัน ต้องมีการประชาสัมพันธ์ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนในทุกช่องทางการสื่อสาร ทั้งให้การ อบรมและให้ความรู้แก่ชุมชน ฝึกทักษะความ เป็น ผู้นำและสืบสานกิจกรรมสร้างจิตสำนึกเรื่องการ อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรมต่อไป ในอนาคต ดังการ สะท้อนงานวิจัยของ วารยาภา มิ่งศิริธรรม และรวีวรรณ โปรยรุ่งโรจน์, 2564 :

หน้า 38-49) พบว่า ชุมชนควรรนำ ทรัพยากรธรรมชาติที่มี อยู่แล้วมาใช้ให้มีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาการสื่อสารเพื่อการรับรู้เส้นทางสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวมายังชุมชน คนในชุมชนต้องรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และร่วมกันบริหารจัดการกับหน่วยงานในพื้นที่เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นไปทำนองเดียวกันกับ ผลการวิจัยของ จีระเกียรติ อภิภูณโยภาส และ ปานแก้วตา ลัคณาวานิช (2563) พบว่า การพัฒนาศักยภาพธุรกิจ ชุมชนให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างเข้มแข็ง ยั่งยืน เกิดจากการร่วมกันสร้างการรับรู้ในวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ที่มีการสร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ระหว่างผู้นำชุมชน และสมาชิกของวิสาหกิจฯ อีกทั้ง ประชาชนในพื้นที่เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดและ แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน

5. ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

“การถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจาก นักสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อดึงดูดความสนใจให้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ตระหนักถึงคุณค่าของการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม” หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในตำบล เกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ ต้องสามารถถ่ายทอด ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากนักสื่อ ความหมาย ท้องถิ่น รวมถึง มีคฤุเทศก์ท้องถิ่น ปราชญ์ ชาวบ้าน ศิลปิน มาเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวสร้างแรงบันดาลใจที่ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ ยาวนานและมีผลเสียหายน้อยที่สุด ตลอดจนการ ดึงดูด ความน่าสนใจในการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับ การทำกิจกรรม การท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้ นักท่องเที่ยวหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ตระหนัก ถึงคุณค่าของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ Patcharaporn Jantarakast and Atchira Tiwasing (2021) พบว่า ภูมิปัญญาดั้งเดิม จากบรรพบุรุษหรือการบอกกล่าวจากผู้นำเชื่อ

ถือเป็นการ บ่งบอกถึงความพร้อมด้านบริบทของ พื้นที่ที่ควรสนับสนุน การสืบทอดแก่นรุ่นหลัง เพื่อ สร้างความรักในท้องถิ่น รวมทั้งสามารถเล่าเรื่อง ราวกับนักท่องเที่ยวได้รับรู้และ เข้าใจในวิถีชีวิตและ วัฒนธรรมท้องถิ่นของตน เพื่อให้คน ในท้องถิ่นและ นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน ดังการสะท้อนงานวิจัยของ สุวดี บุญมาจรินทร์, จันทรจิตต์ ฐนะศิริ, มนรัตน์ ใจเอื้อ (2565 หน้า 84-92) พบว่า การออกแบบประสบการณ์ ผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่มาจากพื้นฐานทุน ของท้องถิ่น การมีนักสื่อความหมาย ท้องถิ่นเป็น ผู้ถ่ายทอดและการผสมผสานประสาทสัมผัสทั้งห้าเป็นการ สร้างประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยวให้มีคุณค่า นำ จดจำและยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในการ เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจจันนำไปสู่การพัฒนา ท้องถิ่นที่ยั่งยืนต่อไป ซึ่งเป็นไปทำนองเดียวกัน กับผลการวิจัยของ กานต์มณี ไวยครุฑ (2564 หน้า 135-146) พบว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยชุมชนต้องมีพัฒนานักสื่อ ความหมายเพื่อเป็น ผู้ถ่ายทอดเรื่องราวที่ส่งเสริมการรักษ์ สิ่งแวดล้อม ให้เกิดความน่าเชื่อถือมีการจัดตั้งฐานเรียนรู้พัฒนา ผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ส่งเสริมการตลาดทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพื่อให้คน ในชุมชนมีอาชีพเสริมจากการขาย ผลิตภัณฑ์ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

สรุป

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบล เกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา ภายใต้นโยบาย สะอาด ปลอดภัย เป็นธรรม ยั่งยืน อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พบว่า “ด้านความสะอาด” ควร ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน ดูแลรักษา ความสะอาดพื้นที่โดยกำหนดเป็นเครื่องมือร่วมกัน “ด้านความปลอดภัย” ควรฝึกทาด้านความ ปลอดภัย ส่งเสริมขวัญและกำลังใจการทำงาน ของอาสาสมัครหมู่บ้าน ให้สามารถเชื่อมโยงการ

ท่องเที่ยวโดยชุมชน “ด้านความ เป็นธรรม” ควรสนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมลงทุนในชุมชน และมีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรมลงสู่ชุมชน “ด้านความยั่งยืน” ควรมีการพัฒนาการคมนาคมสร้างจิตสำนึกที่เข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรม มีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลชุมชน “ด้านรักษาสีงแวดล้อม” มีการถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากนักสื่อความหมายท้องถิ่น เพื่อดึงดูดความสนใจให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ตระหนักถึงคุณค่า ของการรักษาสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรกำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว ในท้องถิ่นและท้องที่ภาครัฐควรลงพื้นที่โดยให้ความสำคัญแก่ประชาชนในพื้นที่มีการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการเสนอแนะปัญหา การวางแผน การดำเนินการและการติดตามและประเมินผลเพราะประชาชนในพื้นที่จะเข้าใจปัญหาและความต้องการในพื้นที่ของตนดีที่สุด อีกทั้งภาครัฐต้องขอความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งผู้ประกอบการท่องเที่ยว ฝ่ายการเมือง ราชการ เพื่อที่จะทำให้เกิดเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุด

2. ภาครัฐควรเคร่งครัดและบังคับใช้กฎหมาย บังคับ ให้เข้มงวด ชัดเจนในการลงโทษกับผู้กระทำความผิด การทำลาย สิ่งแวดล้อม ติดตามสถานการณ์ และตรวจสอบสิ่งบอกรเหตุ อันมีผลกระทบหรืออาจเกิดผลกระทบต่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ภาครัฐควรจัดทำข้อมูลประชากรแฝง เพราะประชากรกลุ่มนี้มีผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ทำให้เกิดเป็นชุมชนแออัดกระทั่งเกิดปัญหา การทิ้งขยะ ปล่อยน้ำเสีย ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ รวมถึง เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมอันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา

2. ภาครัฐควรเข้ามาพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน เพราะแต่ละชุมชนท้องที่ที่มีความแตกต่างกันโดยมีความหลากหลายด้วยบริบทของพื้นที่ อีกทั้งแหล่งท่องเที่ยวในท้องที่อีกหลายแห่งต่างมีความพร้อมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวได้ประชาชนผู้ประกอบการ และภาครัฐ ควรช่วยกันดูแลและปกป้องรักษาแหล่งท่องเที่ยวไม่ให้สภาพแวดล้อมถูกทำลาย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ควรศึกษาการท่องเที่ยวโดยชุมชน จาก การ วิจัยเชิงคุณภาพเป็นการวิจัยคุณภาพควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณ และการศึกษากับกลุ่มประชากร กลุ่มอื่นๆ ในต่างพื้นที่ระดับจังหวัด และภูมิภาค เพื่อเปรียบเทียบกับ งานวิจัยฉบับนี้ว่ามีความสอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไร และ นำผลที่ได้มากำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ต่อไป

2. ควรศึกษาการวิจัยด้านการพัฒนา ศักยภาพ และความพร้อมของบุคลากรทางการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมกลยุทธ์การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวโดยชุมชนในเชิงการพัฒนาระบบกลไก การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวโดยชุมชนและภาคี เครือข่ายแบบพหุภาคีเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว

โดยชุมชนให้ยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562, 23 กันยายน). *ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย เรื่อง การเปิดรับข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย ประจำปีบัญชี 2563.*
- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). *แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนา ประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564-2570.* <https://www.bcg.in.th/bcg-action-plan>
- กานต์มณี ไวยครุฑ. (2564, มีนาคม-เมษายน). การพัฒนาศักยภาพชุมชนบนฐานทรัพยากรวัฒนธรรมไทย-มอญ ชุมชนบ้านงิ้ว จังหวัดปทุมธานี. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 13(2), 135-146.
- ไชสิทธิ์ แพงสร้อย. (2561, มกราคม-มีนาคม). การจัดการทางวัฒนธรรมของผู้นำชุมชนในการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อความมั่นคงทางสังคมที่ยั่งยืน. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 7(1), 32-42.
- จิราณี พันมุล และประพันธ์ โพธิ์พูลพรหม. (2563, กรกฎาคม-สิงหาคม). กิจกรรมพหุวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 12(4), 307-318.
- จีรเกียรติ อภิบุญโยภาส และปานแก้วตา ลัคณาวณิช. (2563, มีนาคม-เมษายน). การพัฒนาศักยภาพการประกอบธุรกิจหมู่บ้านท่ามาคำชาย วิชากิจชุมชนกลุ่มข้าวคุณค่า ชวานาคุณธรรม จังหวัดโยบายน. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 12(2), 101-118.
- ชุติกัญจน์ กัณหะอู. (2560). *การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นพื้นฐาน : กรณีศึกษา บ้านร่องฟอง ตำบลร่องฟอง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต].* จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์. (2556). *ระเบียบวิธีวิจัย : หลักการและแนวคิด เทคนิคการเขียนรายงานการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 8).* เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2556.
- ธาดา สืบหลินวงศ์, พรรณแข มไหสวริยะ และสุธี พานิชกุล, บรรณาธิการ. (2551). *แนวทางจริยธรรมการทำวิจัยในคนในประเทศไทย พ.ศ. 2550.* ชมรมจริยธรรมการทำวิจัยในคน.
- ประสพชัย พสุนนท์. (2555). *การวิจัยการตลาด.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ท็อป.
- พัชราภรณ์ จันทรชาฎา, กานต์มณี ไวยครุฑ และปรัชญพัชร วันอุทา. (2565, พฤษภาคม-สิงหาคม). การยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาพื้นที่บนฐานอัตลักษณ์ท้องถิ่นของตำบลบ้านงิ้ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี. *วารสารวิทยาการการจัดการปริทัศน์*, 24(2), 19-27.
- ยุทธศักดิ์ สุภสร. (2563). *การนำเสนอทิศทาง การส่งเสริมการท่องเที่ยว ของ ททท. ปี 2563.* <https://www.tatreviewmagazine.com/article/tourism-direction-2020/>
- วารยาภา มิ่งศิริธรรม และรวีวรรณ ไพรยรุ่งโรจน์. (2564, มกราคม-มีนาคม). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยว

- เที่ยวโดยชุมชน อย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 11(1), 38-49
- ศุภาวิณี กิติวินิต. (2564). ความพร้อมและศักยภาพทรัพยากรที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน ตำบลลิลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 16(1), 22-32.
- ศุณย์วิชัย เศรษฐกิจ ธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก. (2562). แหล่งท่องเที่ยวชุมชน. <https://thaipublica.org/tag/>
- เสรี วรพงษ์. (2558). การประเมินผลความพึงพอใจของประชาชนต่อคุณภาพการให้บริการของเทศบาลนครอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สรรเพชร เพียรจัด, จตุพัฒน์ สมบัติโต, จินตนา วัชรโพธิกร และจารินี ม้าแก้ว. (2564, มกราคม-มิถุนายน). รูปแบบการยกระดับเศรษฐกิจชุมชนด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์พื้นถิ่นข้าวเฒ่า แบบบูรณาการ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์*, 6(1), 105-119.
- สุภาภรณ์ จันทวานิช. (2553). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวดี บุญมาจรินนท์, จันทรจิตต์ ฐนะศิริ และมนรัตน์ ใจเอื้อ. (2565 : ตุลาคม-ธันวาคม). การออกแบบประสบการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 19(2), 84-92.
- สุวิมล ติรกานนท์. (2551). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 7). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะใหญ่. (2563). *แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี 2561 - 2564 ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระเสสินธุ์ จังหวัดสงขลา*. <http://www.kohyai.go.th/strategy/?cid=79>
- อมวาสี อัมพันศิริรัตน์ และพิมพ์มล วงศ์ไชยา. (2560, พฤศจิกายน-ธันวาคม). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : ลักษณะสำคัญและการประยุกต์ใช้ในชุมชน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 36(6), 192-202.
- อรรถพล ศิริเวชพันธ์. (2565, มกราคม-มิถุนายน). ศักยภาพในการปรับตัวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนสู่มาตรฐาน ความปกติใหม่ภายใต้สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 : กรณีศึกษาบ้านเมืองจันทร์ อำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 8(1), 101-110.
- Aun-ob, P., & Prapasuchart, N. (2008). *Developing to a Healthy City Lesson: 5 Cases*. Bangkok: PA Living. [In Thai]
- Etikan, I., Musa, S. A., and Alkassim, R. S. (2016). Comparison of Convenience Sampling and Purposive Sampling. *American Journal of Theoretical and Applied Statistics*, 5(1), 1-4.
- F. N. Kerlinger, and H. B. Lee. (2000). *Foundations of Behavioral Research* (4th ed.). Thomson Learning.
- Hsieh, H-F., & Shannon, S. E. (2005). Three Approaches to Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277-1288.
- Juma, L. O., & Khademi-Vidra, A. (2019). Community-Based Tourism and Sustainable

- Development of Rural Regions in Kenya; Perceptions of the Citizenry. *Sustainability*, 11(17), 4733.
- Lucchetti, V. G., & Font, X. (2013). *Community Based Tourism: Critical Success Factors*. ICRT Occasional Paper, (OP27)
- National Strategy. (2017). *National Strategy in 20 years of Thailand for Stability, Prosperity and Sustainability*. http://planning.pn.psu.ac.th/plan_doc/procedure/docs_procedure/300_1498813858.pdf.
- Paramati, S. R., Alam, M. S., & Chen, C. F. (2016). The Effects of Tourism on Economic Growth and CO2 Emissions: A Comparison Between Developed and Developing Economies. *Journal of Travel Research*, 56(6), 712-724
- Patcharaporn Jantarakast and Atchira Tiwasing. (2021). Creative Tourism Development Program in Ban Ngew Subdistrict, Sam Khok District, Pathum Thani Province. *Turkish Journal of Physiotherapy and Rehabilitation*, 32(3), 34610-34620.
- Rout, P. C. & Gupta, S. K. (2017). Asset based community development in mountain environs: a strategic application for sustainable community based tourism development in the Jaunsar-Bawar region of Uttarakhand, India. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 6(3), 1-11.
- Strydom, A. J., Mangope, D. & Henama, U. S. (2018). Lessons learned from Successful Community-Based Tourism Case Studies from the Global South. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 7(5), 1-13.